

SABAN OL

DE MUS

Personages:

Erol 1

Erol 2

Erol 3

proloog

e1 Als ik naar Amsterdam zou gaan.

Of naar Tanzania.

Patagonië.

Of naar Groenland.

Dan nog vind ik een mens,
waarmee het goed toeven is.

e3 Ik zou apentaal bezigen.

En me dan nog goed uitdrukken.

e1 U bent een hele mooie vrouw.

Geen vrouw die daarop 'nee' zegt.

e2 Uw wonderlijke schoonheid.

Uw bedwelmende geuren.

Om duizelingwekkend te zijn,
heeft God u geschapen.

- e1 Iedere vrouw bezit een eigen schoonheid.
e2 En iedere man bezit een eigen schoonheid.
e3 Wij zijn op deze wereld,
om dat met elkaar te delen.

e2+3 Delen:

e1 daar draait het om in het leven.

e2+3 Delen:

e1 daar draait het om in het leven.

e1 Ach een vrouw is toch zo mooi

En een man is meer haar tooi

e2 Vrouw is als een mooie bloem

Man is een bij met veel gezoem

e3 Ze wil haar honing aan hem geven

Hij wil heel graag die nectar nemen

e1 Het leven bestaat uit zomaar schenken

Bedien daarom ieder op z'n wenken

e1 Deel

e2+3 je brood

e1 *Deel*

e2+3 *je kaas*

e1 *Deel*

e2+3 *je vis*

e1 *Deel*

e2+3 *je wijn*

(...)

e1 *Je zout delen*

e2 *Je suiker*

e3 *Je tabak*

e1 *Je tafel*

e2 *Je huis*

e3 *Je vreugde*

e1 *Je verdriet*

e2 *We komen maar één keer op aarde*

e1 *Weet je nog waarom je moeder je baarde*

e3 *Wat zou het dat je rijk bent als koning Midas*

e2 *En je biedt de arme geen soelaas*

e3 *Naar je graf kun je 't allemaal toch niet meenemen!*

e1 *Een auto –*

e2+3 *Nog groter*

e1 *Een huis –*

e2+3 *Nog groter*

e1 *Een tuin –*

e2+3 *Nog groter*

e1 *Een boot –*

e2+3 *Nog groter*

e1 *Geld –*

e1+2+3 *Nog meer, nog meer, nog meer*

Nog meer, nog meer, nog meer, nog meer

1 istanbul

e2 Istanbul.

1936.

Mijn moeder was een Grieks-Turkse uit Istanbul.

Mijn vader een Zwartzee Griek.

Onderling spraken ze thuis Grieks.

Ik sprak mondjesmaat Grieks met mijn moeder.

In 1938 ging...

e1 In 1938 ging mijn vader het leger in.

Hij kwam 7 à 8 jaar niet terug.

Moeder bleef alleen achter.

Het waren zware tijden om rond te komen.

Oorlogstijd, hè.

Geen kleding.

Geen zout.

Geen suiker.

Mijn moeder was een echte schoonheid,

behept met een natuurlijke zedelijkheid.

Haar eer heeft ze nooit met de voeten getreden.

Veel vrouwen verkochten hun lichaam om te overleven.
Mijn moeder voelde zich alleen en eenzaam.
Ze werd zwaar melancholisch.
Ze begon haar nagels te bijten.
Door nagels te bijten werd ze
een zenuwlijder.
De zenuwen bereikten haar geest.
Eenmaal in de geest werd ze gek.
Gek geworden scheurde ze haar kleren.
En ging de straten op.
Ze werd in een gesticht gestopt.
Overleed daar in 1945.
Mijn zus en ik werden in een Grieks-
orthodox internaat gestopt.
De nonnen daar waren echte tirannen.
Ik heb daar veel te lijden gehad.
Wij waren Moslims, zij orthodox hè.
Van daaruit schreef ik een brief aan mijn grootmoeder.
Zij spoedde zich van de Zwarte Zeekust
om ons onder haar hoede te nemen.
Vanaf toen werden we door haar opgevoed.

e2 Op mijn tiende kwam een man terug uit militaire dienst.

Ze zeiden: dit is je vader.

...

e1 Op een dag zei mijn grootmoeder:

e3 Genoeg! Genoeg heb ik voor jullie gezorgd!

Ik ben een vrouw.

Ik heb ook wensen en behoeftes!

Door jullie kan ik niet trouwen.

Ik heb er echt genoeg van.

Jullie moeder is dood.

Jullie vader zit alleen maar achter de wijven aan.

e2 Ze pakte onze spullen in.

Langs de kustweg stapten we in een koets.

We stopten voor het huis van mijn tante.

Mijn grootmoeder bracht mij naar de tweede verdieping.

Mijn zus zat nog in de koets te huilen.

Ze ging naar beneden om mijn zus te halen.

e1 Grootmoeder, hoe kan je me achterlaten!

e2 Grootmoeder, hoe kan je me achterlaten!

e1+2+3 Grootmoeder, hoe kan je me achterlaten!

e2 Ik gooide mezelf van de trap naar beneden.

2 izmir 1945

e3 In 1945 vertrokken we naar Izmir.

Daar begonnen we een nieuw leven.

Mijn vader had een stuk land

en een bootje gekocht.

De lagere school had ik afgemaakt.

En ik ging naar de middelbare school.

e1 Mijn vader haalde me

om de haverklap van school

om te vissen en op het land te werken.

e3 Hij joeg me steeds het land op met een ploeg,

sikkel of een schop.

e2 Vlegel.

e3 Ik kon mijn school niet afmaken.

e1 Op een dag zei mijn grootmoeder...

Het was in het jaar 1957.

e3 Of was het 1955?

Op een dag zei mijn grootmoeder...

Het was in het jaar 1955.

e2 Nee, 1954.

e1 Op een dag zei mijn grootmoeder...

Het was in het jaar 1954.

e3 1953!

e2 1956. Zou ook kunnen.

e1 Verdomme, ik spring van de hak op de tak.

e3 1953!

e2 Of 1952.

e1 Zo raak ik de volgorde kwijt.

e3 Misschien was het 1950.

e1+2+3 Afijn.

Afijn.

e1 Mijn vader ging trouwen met een vrouw uit Buca, Izmir.

e3 Melahat.

e2 Blinde Melahat was haar naam.

e1 Ze was een hele mooie vrouw.

e2 Hij was verliefd op haar.

e3 Zijn 6^e vrouw.

e1 Of 7^e.

Een vrouw van 30.

e3 Of 35.

- e2 Mijn vader was zo rond de 50 toen.
- e3 Ze begon tegen ons ‘mijn kinderen’ te zeggen.
- e1 Ze waste ons.
Naaide onze kleren.
Warme soep als we ziek waren.
- e2 Een keer bracht ze me naar het ziekenhuis,
toen ik een verroeste spijker in mijn voet had gekregen.
Ze zei:
- e3 We moeten snel een tetanusprik halen!
- e1 Ook was ze erg dienstbaar en respectvol naar mijn
grootmoeder.
- e2 Wilt u een kopje thee?
- e3 Een koekje, mama?
- e2 Maar toen het huwelijk
eenmaal voltrokken was,
draaide ze als een blad aan een boom.
- e3 Kwam ik binnen.
Zag ik mijn grootmoeder huilen.
Grootmoeder, waarom huil je?
- e2 Ze vernedert me.

Ze slaat me.
Ze scheldt me uit.
e3 Ik vroeg aan mijn stiefmoeder hoe het zat.
Ze zei:
e1 Je grootmoeder liegt!
e3 Dat ging zo maar door.
Ik werd verdrietig.
Kon er niet meer tegen.

e2 Ik stapte op mijn vader af.
Ik werk voor je.
Ik ploeg je land.
Ik schep je sneeuw.
Ik plant je gewassen.
Ik verf je boot.
Ik ga de zee op voor je.
En weet ik veel wat nog!
e3 Als de vrouw die ons grootbracht,
en jou op de wereld heeft gezet;
Als zij geen respect,
geen gediensigheid krijgt...
Dan is er voor mij ook geen plek in dit huis!

e2 Hij gaf me een klap.

e3 Ik ging naar mijn grootmoeder.

Ik kan hier niet blijven.

e2 Wat ga je doen?

e3 Ik ga weg.

Werken doe ik ook niet meer voor hem.

e2 Waar ga je naartoe?

e3 Weet ik nog niet.

e2 Hier heb je wat geld, jongen.

3 istanbul 1960

e2 Istanbul.

Jaren '60.

Na zoveel jaar kom ik weer terug in Istanbul.

Rond de 25 jaar ben ik nu.

Ik snuif de geur van de stad op.

Van oudsher varen de gele boten

op de Bosporus heen en weer.

De meeuwen krijsen.

Precies zoals in mijn herinnering.

In korte tijd,

kreeg ik her en der vrienden.

e1 Op een dag liep ik in Karaköy,

naast de Galatabrug.

Het was herfst.

Mijn geld was bijna op.

e2 Wat moet ik doen?

e1 Wat moet ik doen?

Onder de Galatabrug bij de eerste poot,
zag ik een man zitten.

Hij droeg zijn pet scheef op zijn hoofd.

Ik liep naar hem toe.

e1 Selamün aleyküm.

e3 Aleyküm selam.

Waar ken je me van?

e1 Je pet staat zo mooi scheef.

Dat sprak me aan.

e2 In één blik zag ik

dat hij al een paar dagen op straat sliep.

Zijn kraag was smerig.

e1 Zullen wij samen iets opzetten?

e3 Wat opzetten?

e2 In ieder geval iets binnen de wet.

e1 We gaan een kruiersdienst opzetten.

e3 Een wat dienst?

e2 Een sjouwdienst.

e1 We gaan sjouwen.

e3 Aha... Sjouwen.

e2 Zo te zien ben je beresterk.

Zestiger jaren.

Democraten regeren.

e1 We kochten een dik touw.

Een dikke trui.

Een dikke jas.

Nauwelijks stonden we naast de Galata-brug met onze
kruiersdienst,

of er stopte een roze Chevrolet voor ons.

e3 Twee koffers.

Twee grote tassen.

Twee chique dames.

e2 Breng onze koffers naar de expresboot van Yalova.

e3 Natuurlijk mevrouw.

e1 Bismillahirrahmanirrahim!

Onze eerste klus.

Ik vroeg 2.5.

Gaf ze me 20 lira.

In een zucht 20 lira.

In 10 of 20 dagen.

Of een maand.

Hadden we ineens 1000, 2000 lira.

Vijfendertig genummerde koeriers
hadden we.

e3 Ik was nummer 1.

Op de vijfde verdieping van de douane haalden we onze
vergunning.

En dat was net in de tijd dat de Amerikanen
een marinebasis wilden aanleggen.

e1 Een Amerikaan kwam naar me toe:

e2 Wilt u voor ons werken?

e1 Met alle plezier, Mr. Smith!

Wat moeten we doen?

e2 Brood.

e2 Brood?

e2 Ja, ons brood.

Worst.

Salami.

Koffie.

Sigaretten.

Chocolade.

Whisky.
Komt allemaal uit Amerika.
Dat gaat u brengen naar onze mariniers.
Na elke nieuwe lading, gooien we de oude weg.

e1 U betaalt, dus u bepaalt, Mr. Smith!

e2 You're a funny man, Erol.

e1 Wat een geld hebben we verdiend aan die Amerikanen.
...

e3 Bij het politiebureau zat een commissaris.
Muammer de Bottenbreker.
Hij heeft mij veel geholpen.

e2 Hé, Erol!
Een kruiersdienst!
Hoe verzin je het?

e3 Wel, weet u commissaris.
Deze kruiers.
Mijn mannen.
Als hun maag niet gevuld wordt,
eindigen ze...
Of als schoft.
Of als dief.
Of als moordenaar,

Of als kontverkoper.

Of als weet ik veel wat.

Vergeef me, commissaris.

Maar zeggen ze niet in de volksmond:

Duw je iemand in de stront.

Dan nog komt zijn goede aard naar boven.

...

e1 De leus binnen onze coöperatie luidt:

Alles eerlijk verdelen.

Dat is mijn gouden regel, meneer commissaris.

e3 Mijn mannen respecteren mij.

Het zijn geen stadsmensen.

Het zijn arme sloebers uit de provincie.

Zij gaan niet naar nachtclubs.

Of de bioscoop.

Zij gaan niet naar theater.

Weten niets over Shakespeare.

Ik vertel hen over Hamlet en Othello.

e2 Een kruiersdienst en Shakespeare.

Erol, jij bent me er één!

...

e1 In die tijd beleefde ik mijn eerste liefde.

Een bekende filmactrice.
Ze was ouder dan ik.
e3 Ik wist waar ze haar krant kocht.
En wachtte haar op.
Als ze langsliep, rook je haar rozengeur.
e2 Voordat ik mijn liefde aan haar kon bekennen, was ze
getrouwd met een luchtmachtofficier.
e1 Die man bleek een schoft te zijn.
Hij heeft haar kapotgemaakt.

e2 Na al haar succes en roem.
Al die toneelstukken en films...
e3 Eindigde ze in achteraf-barretjes,
bedelend om goedkope wijn.
e2 Toen ik hoorde van haar dood,
e1 brak mijn hart.

...

Afijn.
Istanbul werd steeds groter.
Wij werden ook steeds groter.
Pakken met geld kwamen er binnen.
We waren in het oog gesprongen.

e2 De maffia drong onze coöperatie binnen.
e3 Zij kochten mijn jongens om,
om drugs te verhandelen.
Onze organisatie bleek een perfecte dekmantel.
Op een dag kwamen zij naar mij toe.
e1 Drugs is gif.
En zowaar ik Erol heet, vergiftig ik geen mensen.
e2 Erol. Of jij bent met ons.
Of jij bent tegen ons.
e1 Goed.
Ik ben niet bang.
Ik heb ook een leger.
Een leger van vlees.

Daar stond ik dan.
Tegenover:
De wrede Abuzer de Kaukasier.
Eenogige Masuhi de Laz.
Genadeloze Idris de Koerd.
Blinde Agop de Griek.
Valse Muzaffer de Arabier.
Beul Şamil de Tsjetsjeen.

Messentrekker Ibrahim de Albanees.

Achter mij 30 man.

Allemaal kleerkasten.

Ik wil geen drugs verkopen.

Mijn mannen ook niet.

Jullie drukken sigaretten uit.

Op borsten van arme meisjes die voor jullie werken.

En dan noemen jullie jezelf mannen.

Ibrahim de Albanees trok meteen zijn mes.

e3 Hoe durf je zo tegen ons te praten?

e1 Als jullie mij doden,
zullen mijn mannen jullie doden.

Valse Muzaffer de Arabier zei:

e2 Wat is je prijs?

e1 Ik floepte eruit:

300.000!

Blinde Agop de Griek wenkte kordaat.

Binnen 3 minuten lag het geld op tafel.

Ze dachten:

e3 Dat geld pakken we toch wel terug.

e1 Ik wist dat mijn leven gevaar liep.

Ik riep mijn mannen.

Dezelfde avond verdeelde ik eerlijk
al het geld.

e2 Erol, laat ons niet in de steek.
We zullen voor je vechten.

e1 Nee, jongens.
Ze hebben te veel geld en macht.
Ik kan onze levens niet riskeren.
Het ga jullie goed.
Ik ging naar Muammer de Bottenbreker.
Commissaris, mijn leven is in gevaar.
Kunt u mij beschermen?

e3 Erol, jij bent mij heel dierbaar.
Maar zelfs ik kan je niet beschermen tegen de maffia.

e1 Wat moet ik doen?

e3 Je moet hier weg.

e1 Hoe?

e3 Neem mijn boot.

e1 Wat vraag je ervoor?

e3 ...

e2 Vroeg in de ochtend,
vaar ik richting Izmir.

Ik zou Istanbul nooit meer zien.

De zee is oneindig.

En de tijd is gratis.

Izmir is nog ver.

Vreemde gedachten komen op.

Ineens moet ik aan haar denken.

Mijn jeugdliefde.

Ze heette Ayşe.

Knalblauwe ogen.

Ze studeerde schilderkunst aan de academie.

e3 Met Godswil en met toestemming van onze profeet,
vragen wij om de hand van uw dochter.

e1 Wat doet uw kleinzoon?

e3 Hij is visser.

e1 Wat?

e3 Hij is visser.

e2 Visser?

e3 Ja, visser.

Mijn kleinzoon is visser.

e1 Hoe durven jullie!?

Hij kan mijn dochters manicure en pedicure niet eens betalen.

e3 Meneer, u bent een windvaan.

Niemand praat zo over mijn kleinzoon.

Kom, Erol.

Dit zijn mensen die ons niet respecteren.

e1 Scheer je weg!

Anders stuur ik mijn soldaten op jullie af!

e2 Haar vader was kolonel in het leger.

Ayşe was binnen aan het huilen.

Ayşe.

Misschien ben je getrouwd?

Misschien heb je kinderen?

Misschien.

Je knalblauwe ogen.

Ayşe.

4 izmir 1965

e3 Het einde van de Ramadan naderde.

Izmir heb ik ooit ruziënd verlaten.

Het Suikerfeest hoor je samen te vieren.

Met familie.

Met mensen van wie je hoort te houden.

Ik hield van mijn vader.

In deze periode moet je niet denken

aan het verleden.

Wat gebeurd is, is gebeurd.

In de woonkamer zat mijn vader in zijn stoel.

Ik kuste mijn vaders hand.

Hij stond niet op.

Ik voelde dat er iets aan de hand was.

We keken elkaar aan.

Toen vertelde hij dat hij een ongeluk had gehad.

Hoe hij onder een boot terecht was gekomen.

En niet meer werken kon.

Een gezin met zeven kinderen.
Ik voelde dat het mijn plicht was,
om voor hem en zijn familie te zorgen.

Weer werd ik de geketende slaaf van mijn vader.
Ik was hun enige kostwinnaar.
De jaren vlogen voorbij.
Toen kwam mijn zus.
Ze was getrouwd in Antep.
Ik was een jaar of 35, 36.
Ze vroeg:

e1 Broer, ben je getrouwd?

e3 Nee.

e1 Heb je kinderen?

e3 Nee.

e1 Heb je fatsoenlijk werk?

e3 Nee.

e1 Heb je gespaard?

e3 Nee.

e1 Als ik je nou 's meeneem naar Antep.

En jij daar een mooie zaak begint.

Een net meisje vindt.

En kinderen krijgt.

e3 Een paar nachten sliep ik zeer slecht.

Schoorvoetend ging ik naar mijn vader.

En vertelde 'm dat ik wilde trouwen.

Hij trok meteen een zuur gezicht.

Mijn vader en mijn stiefmoeder,

vonden mijn wensen niet wenselijk.

Mijn zus pakte een spiegel.

Hield die voor mijn vader en zei:

e1 Kijk naar jezelf.

e3 Hij keek.

e1 Kijk nu naar mijn broer.

Zoals je naar jezelf keek.

Wie is de vader?

Wie is de zoon?

Hij ziet eruit als mijn vader.

En jij ziet eruit als mijn broer.

Hij is helemaal grijs geworden.

Wat hebben jullie gedaan met hem?

e3 Mijn vader gooide zijn theekopje woedend aan diggelen.

En beende woest weg.

Mijn zus vroeg:
e1 Broer, ga mee naar Antep.
e3 Ga jij maar, zus.
Ik laat je weten of ik kom.
Of niet.

Ik besloot om naar Fethiye te gaan.
Ik had gehoord dat het daar krioelde van vis.
Eindelijk lachte het fortuin me toe.
Tonijn.
Garnaal.
Inktvis.
Kreeft.
Dorade.
Zeebaars.

Binnen 4 of 5 maanden,
viste ik 80 of 90.000 lira bij elkaar.
Ik voer terug naar mijn familie.

5 izmir 1970

e1 Eindelijk weer thuis.

Met een pak geld in mijn zak.

Ik was gelukkig.

Totdat een incident thuis alles veranderde.

e2 Ik had een mooi indigo pak achtergelaten.

Die hing aan de muur van mijn oude kamer.

Het was helemaal wit geworden van het stof.

e1 Tegen mijn halfzus Fatma zei ik:

Waarom heb je mijn jas niet één keer afgestoft?

e2 Zoiets zou ik alleen doen voor mijn echte broer.

e1 Wat zei je?

e2 Zoiets zou ik alleen voor mijn echte broer doen.

e3 Ik ging naar mijn vader.

Mijn vader zat als een Ottomaanse Sultan op zijn zetel.

e2 Ik zei:

e3 Papa, ik ga je wat vragen.

e1 Vraag maar.

e3 Is de boot van jou of van mij?

e1 Van mij.

e2 Ik vroeg nog een keer:

e3 Is de boot van jou of van mij?

e1 Van mij.

e2 Gods recht is driemaal.

Ik vroeg dus nog één keer:

e3 Vader, is de boot van jou of van mij?

e1 Van mij.

e3 Goed.

e2 Goed.

e3 Als de zaken er zo voorstaan:

Ik ga de zee op.

e2 Jij doet niets.

e3 Hier is 80.000 lira.

e2 Jij hebt recht op een kwart.

e3 Hier, 20.000.

e2 Noem dat huurgeld.

e3 Blijft er over 60.000.

e2 20.000 voor de kosten.

e3 Blijft er over 40.000.

e2 20.000 voor verven en onderhoud.

e3 Blijft er over 20.000.

e2 Die 20.000 is mijn recht.

e3 Vanaf nu is de boot van jou.

e2 1, 2, 3, 4... 9!

Deze familie telt negen hoofden.

e3 Wie brood kan breken,

kan ook werken.

Zij moeten ook hun deel afdragen.

e2 Alleen als mijn was wordt gedaan.

Alleen als mijn eten wordt gekookt.

Alleen als mijn bed wordt verschoond.

e3 Alleen dan krijgen zij ook hun deel.

Ik ben niet eens een broer voor ze.

Ik ben hier godverdomme de kostwinnaar.

e2 Stank voor dank.

e3 En maar uitsloven.

En maar uitsloven.

e2 Denken dat ik een familie heb.

e3 Vader.

e2 Ik ben niet verzekerd.

Ik heb geen kinderen.

e3 Ik heb niet eens een vrouw.

e1 Niet zaniken.

Laat de boot achter.

Wij kunnen heel goed voor onszelf zorgen.

Zie maar wat je doet.

e2 De volgende dag stuurde ik een telegram naar mijn zus in Antep.

6 gaziantep 1970

e1 1970, herfst.

Op een herfstige middag arriveerde ik in Gaziantep.

Een zeeloze stad.

Een stad zonder zee.

Met mijn zoete tong.

Mijn vrolijke humor.

En met mijn fratsen,

won ik al snel de harten van de mensen daar.

e2 Ach broeder, waarom ben je niet eerder gekomen?

e1 Zelfs mijn zwager bewonderde mij.

e2 Ik had je al 40 keer kunnen huwen hier!

We gaan het volgende doen:

Dit is een conservatieve stad.

Bij een vreemdeling met een nieuwe zaak

wordt niets gekocht.

Kijk daarom eerst goed rond.

Werk hier en daar om wat ervaring op te doen.

Laat zien wie je bent.

En dan open je je eigen zaak.

Wat kun je allemaal?

e1 Deze handen zullen alles aanpakken!

e3 Na twee jaar begon ik een eigen zaak.

Ik verkoop:

e1 Nootmuskaat.

e2 Kaneel.

e3 Kruidnagel.

e1 Gember.

e2 Kardemom.

e3 Saffraan.

e1 Anijs.

e2 Sesamolie.

e3 Paprikapoeder.

e1 Gedroogde vis.

e3 Brood.

e2 Salami.

e1 Kaas.

e3 Eieren.

e2 Chocolade.

e1 Zout.

e3 Suiker.

e2 Fruit.

e1 Groente.

e3 Maar geen klanten.

Ik zit daar.

Ik zit daar.

Van 's morgens vroeg tot 's avonds laat.

Niemand komt.

Dat gaat zo een maand door.

e1 Ik blijf dus toch een vreemdeling.

Mijn waar begint te bederven.

e2 Op een dag zag ik bij een timmerman een kist vol tolleren.

e1 Voetbalclub Gaziantep speelde toen in de tweede divisie.

e2 Ik vroeg aan de oude timmerman met zijn mooie baard:

Oom, zijn die tolleren te koop?

e1 Voor 60 lira mag je ze meenemen!

e2 Ik kocht rode verf.

Zwarte verf.

Ik schilderde 200 tollen in de clubkleuren van Antep.

e1 Ik maakte twee grote vliegers in dezelfde kleuren.
En hing ze aan de buitenkant van mijn winkel.

e2 Na vier of vijf uur kwam een snotterig jongetje in de winkel.
Hij bleef maar naar die tollen kijken.

e1 Pak er één en geef 'm een zwiep!

e3 Echt waar?

e1 Echt waar.

e2 Hij pakte er een.
Draaide netjes het touw om de tol.
En gaf 'm een mooie zwiep.
Ppprrrrrrrrr.

e1 Die is van jou jochie.

e3 Echt waar?

e2 Echt waar.
Hoe heet je?

e3 Alişan.

e1 Oké, Alişan.
Als je moeder zegt:

e2 Haal brood.

e1 Haal sigaretten.

e2 Haal suiker.

e1 Waar ga je dat halen?

e3 Bij u!

e2 Een uur later stonden er 15 kinderen in mijn winkel.

Daarna was mijn winkel zelfs op zondagen tjokvol.

e1 Ineens was ik geliefd en werd ik geprezen in Antep.

e3 Wat de vrouwen betreft.

Ik ben van de oude stempel.

Alstublieft, zus.

Neem aan, tante.

Hier, moedertje.

Ik zeg nooit liefje.

Snoepje.

Dotje.

Gedraag me terughoudend en verlegen.

In de erecode van:

De vrouw is een bloem.

De man een beestje.

In deze tijden zie je dat niet meer.

e2 Op een vrijdagmiddag komt daar ineens een jongeman
binnen.

e1 Broer, ik ga je iets zeggen.

Begrijp me alsjeblieft niet verkeerd.

Ik heb een zus.

Wij zijn met vijf broers.

Zij is onze enige zus.

Ze is nog steeds thuis.

Geen man hier wilde haar hebben.

Omdat ze gestudeerd heeft.

Vanuit haar raam.

Bleek ze dus.

Aldoor.

Naar jou gekeken te hebben.

Bleek ze haar hart.

Te hebben verloren.

Ja, aan jou dus.

Ik moest het tegen je zeggen.

Want jij ziet het niet.

Wil jij mijn zus?

e2 Ik sloot de winkel en ging opgewonden naar mijn zus en zwager.

Mijn zus zei:

e1+3 Prachtig.

e2 Mijn zwager zei:

e1+3 Puik.

e2 Beiden zeiden:

e1+3 We staan achter je.

e2 Wie moet haar hand vragen?

e3 De vader, natuurlijk.

e2 Je mag de traditie niet vertrappen.

e1 Ik schreef hem een brief.

e3 Vader, het gaat uitstekend met mij.

e1 Mijn winkel loopt goed.

e3 Een lyceumlerares heeft

haar hart aan mij verloren.

e1 Wilt u haar hand vragen, alstublieft?

e2 Binnen een week stond mijn hele familie voor de deur.

Plus mijn lieve tante uit Istanbul.

- e3 Mijn vader nam maar meteen de mooiste kamer.
Mijn stiefmoeder en zusters stonden gelijk in de keuken.
- e2 Niet één keer werd er
naar mijn geliefde gevraagd.
Behalve door mijn tante dan.
- e1 Een paar dagen later zat mijn vader achter de kassa van
mijn winkel.
- e3 Bleek dat ik mijn lammeren aan de wolf gaf om op te
passen.
- e2 Hij begon geld in zijn zak te steken.
- e1 Van de 20 Vita margarineblikken,
e3 bleven er tien over.
e2 Maar geen geld in de kas.
e1 Van de 10 kilo kaas,
e3 is er 2 kilo over.
e2 Maar geen geld in de kas.
e3 Mijn vader begon weer met rokkenjagen.
e2 Pierewaaier.
e3 Vrouwengek.
e1 Onze bambocheur.
e2 Ja. Hij verdient nu toch geld?
e3 De zaken lopen toch goed!

- e1 Beledigd door mij vaders streken,
vertrok mijn stiefmoeder met mijn stiefzussen naar Izmir.
Ik wist van niets.
Werkte als een paard.
Eindelijk werden de huwelijksvoorbereidingen in volle
gang gezet.
Mijn tante was dol op mijn aanstaande.
Ze bleef maar roepen.
- e3 Mijn lieve dochter.
Mijn lieve dochter.
- e1 Daarom wilde ze speciale armbanden uit Adana kopen.
Met slangenhoofden en zo.
- e2 Mijn vader.
Mijn tante.
Mijn zwager.
Mijn zus.
En mijn aanstaande vrouw.
Allemaal in één auto op weg naar Adana.
Voor armbanden met slangenhoofden.
Ik had voor het eerst het gevoel,

dat ik een familie had.

e3 Er moest nog van alles gebeuren.

Een bruiloftzaal.

Een orkest.

Een bruidstaart.

Een trouwpak in een mooie bordeaux-kleur.

Ondertussen speldt de kleermaker mijn broekspijp af.

Ik kijk in de spiegel.

En zie een totaal andere man.

e1 's Avonds nemen mijn vrienden mij mee naar een club.

Daar dansen en drinken we.

Mijn laatste avond als vrijgezelle man.

e2 's Morgens krijg ik een telegram.

e3 De Gouverneur van Adana schreef mij,

dat een auto in botsing was gekomen met een tractor.

In die auto zat mijn familie.

Alle inzittenden waren omgekomen.

En begraven in Karsiyaka, Adana.

e1 Mijn vader.

Mijn tante.

Mijn zwager.

Mijn zus.

En mijn aanstaande vrouw.

De familie die ik niet had.

En nu nooit zal hebben.

e2 Haar familie.

De gemeenschap verweet mij dit alles.

Het was winter geworden.

Achter de kassa zat nu niemand meer.

De keuken was verlaten.

Antep werd de hel voor mij.

e1 Voordat de zon opkwam,

was ik vertrokken naar Izmir.

Alles achterlatend.

7 izmir 1973

e3 Izmir, 1973.

Met een rode valies kwam ik aan in Izmir.

Ik belde aan.

De deur bleef dicht.

Vanuit het raam,

sprak mijn stiefmoeder mij toe:

e1 Al wat ons verbond was je vader.

Die is nu dood... dus...

e3 Ze gaf me een kistje.

Met daarin wat spullen van mijn vader.

En deed toen het raam dicht.

Die vrouw heb ik daarna nooit meer gezien.

e2 In het kistje zat een flesje eau de cologne.

Haarvet.

En een oude kam.

e3 Ik kocht weer een boot.

Ik weet niets dan vissen.

e1 De zee is vol met vis.

De overvloed vindt ook zijn weg naar mijn zakken.

e3 Mijn zakken vol.

Mijn hart leeg.

8 nachtclublied

e1 In de schitterende eerste gordel van Izmir
Vang ik mijn grote vissen met veel zwier
Vrijgezel ben ik nog helaas, waarde heer
Mijn winst jaag ik er doorheen in nachtelijk vertier

De nachtclub is mijn tweede huis
Daar voel ik me helemaal thuis
Breng met liefde mijn vis naar ze toe
Welkom ben ik bij ze, welkom en hoe

e1+2+3 *Van de club naar huis,*
van huis naar de boot
Van de boot naar de club,
van de club naar huis
Van de club naar huis,
van huis naar de boot
Van de boot naar de club,
van de club naar huis

e1 Als ik binnenkom is het:

e3 Och Erol Bey welkom, welkom welkom

Hé garçon, maak snel een tafel met vruchtenkom

Mum van tijd mezze op tafel,

vrienden rondom

Trommelaar komt:

e2 Wat zal ik spelen voor u oom?

e3 De contrabas speelt, de danseressen smachten

Hallo dames, ben ik waar jullie op wachten

Van de dertig vrouwen zijn er vijf lekker

Van de rest is het leven uit de stekker

e1+2+3 *Van de club naar huis,*

van huis naar de boot

Van de boot naar de club,

van de club naar huis

Van de club naar huis,

van huis naar de boot

Van de boot naar de club,

van de club naar huis

e2 De danseressen draaien

om me heen als een tol

Ik zing en dans, ga helemaal uit mijn bol

Komt er een Bey uit Diyarbakır:

e1 Mag ik bij u zitten?

Visschotel komt, rakı komt

en ook zonnepitten

e1 De patron komt knippend en buigend voorbij

De danseressen gooien hun bloemen naar mij

En de Bey uit Diyarbakır:

e2 Erol Bey, waarom krijg jij wel en ik geen respect?

e1 Zijn mooie hemd was met gouden motieven doorspekt

e3 Er was een nachtclubmeisje.

Zo zuiver.

Geen maskers bij haar.

e1 Zeven jaar heb ik met haar geleefd.

Zeven jaar lang heb ik alles gegeven wat ze wilde.

Zeven jaar heb ik haar gedragen.

e2 Ik zei tegen haar:

Stop met dit werk.

Laten we verhuizen naar een andere wijk.

Waar ze je niet kennen.

Laten we je ritueel wassen.

Laten we man en vrouw worden.

Erol, zei ze:

Misschien ga ik terugverlangen naar mijn oude leven.

Zou je me dan nog willen als je vrouw?

Ja.

Nee. Ze zei: nee.

En dat was dat.

e1+2+3 *Van de club naar huis,*

van huis naar de boot

Van de boot naar de club,

van de club naar huis

Van de club naar huis,

van huis naar de boot

Van de boot naar de club,

van de club naar huis

e2 Beteuterd vraagt de Bey wat ik doe

Niet wat je bent zeg ik, doet er toe

Hij zegt:

e1 ik ben grootgrondbezitter uit Diyarbakır

Ik zeg: ik ben grootzeebezitter uit Izmir

e3 Ik verkoop mijn zee per meter voor een cent

Ik raak het niet eens kwijt

aan een gekke vent

Mijn zee begint hier en eindigt in de Pacific

Voor jou zeker geen rakı mijnheer, wel tonic

e1+2+3 *Van de club naar huis,*

van huis naar de boot

Van de boot naar de club,

van de club naar huis

Van de club naar huis,

van huis naar de boot

Van de boot naar de club,

van de club naar huis

9 helga

e3 Met Helga heb ik kennismemaakt.

Toen ze een keer langs mijn boot liep.

Ik bood haar vis aan.

En we dronken rakı.

Zij vond mij geestig.

Ik haar Turks sexy.

Helga werkte bij het Duitse consulaat.

e2 Op een gegeven moment moest ik een vriend aan een visum helpen.

Zo ontmoette ik haar weer.

e1 Na de visumkwestie liep ik met Helga over de Kordon.

Het is mooi zwoel weer.

De geur van de zoute zee.

e3 Haar lichtblonde haar danst in de wind.

Samen flaneren we over de boulevard.

e2 Net een Amerikaanse film.

Ik voel mij Errol Flynn.

Ik begin weer van het leven te genieten.

e3 Opeens geeft Helga een harde gil.

Een brutaal jongetje had Helga in haar billen geknepen.

e1 Toen ik zijn grijns zag,

sprong ik op hem en gaf 'm twee dreunen.

e2 Het bleek dat zij met zijn zessen waren.

e1 Het lukte mij om er twee in de zee te gooien.

De rest dook op mij.

Ze sloegen me bewusteloos.

...

(Podium aantal seconden helemaal donker.

In het donker hoor je Griekse woorden en een Grieks

slaapliedje. Op het achterdoek verschijnt het beeld van een

Zeemeermin.)

10 karaburun 1982

- e3 *Karaburun is een dorpje
op het schiereiland Mimas.*
- e2 *Mimas is de God van de winden.*
- e3 *Narcissus is één van de kinderen van Zeus en Hera.*
- e2 *Hij is een mooie, knappe jongen.*
- e3 *Meisjes die hem zien,
worden op slag verliefd.*
- e2 *Ze eten en drinken niet meer.
Worden...*
- e2+3 *Dunner en dunner.
Tot zij sterven van verliefdheid.*
- e2 *Zeus ziet dat alle meisjes uitsterven.*
- e3 *Hij zal zijn zoon straffen.*
- e2 *Op een avond loopt Narcissus langs een poel.*
- e3 *De maan weerkaatst op het water.*
- e2 *Narcissus ziet in het water
zijn weerspiegeling.*
- e3 *Dagenlang blijft hij naar zichzelf kijken.*

e2 *Hij is verliefd geworden.*
e2+3 *Op zichzelf.*
Hij eet en drinkt niet meer.
e2 *Aldoor laat hij tranen vallen.*
e3 *En zo vindt ook hij de dood.*
e3 *Waar zijn tranen zijn gevallen.*
e2 *Ontstaan nu prachtige bloemen.*
e3 *De Narcissus van Karaburun.*
e2 *Overal in Turkije kun je Narcissen vinden.*
e3 *Maar de beste geur heeft die van Karaburun.*

e1 Door de klap ben ik bijna blind geworden.
Helga heb ik nooit meer gezien.
Mijn slechte ogen,
en mijn kwakkelende gezondheid,
maakten mijn laatste jaren in Izmir bitter.
Noodgedwongen verkocht ik mijn boot.
Ik kon niet meer vissen.

In 1982 kwam ik aan in Karaburun.
Yeni Liman, New Haven.

Het was Ramadan.

Ik zocht werk.

e2 Niemand in het dorp wilde trommelen.

De nood was hoog.

En nog maar één dag voor de Ramadan.

e3 Heren.

Als jullie mij de eer gunnen.

Ik weet niks van toonladders.

Maar dangada dunga.

Dunga dangada.

Dangada mumba.

Mumba munga.

Het gaat toch om het geluid?

Mensen wakker maken voor de Ramadan, toch?

e1 Hé malloot!

Ben je everzwijnen aan het opjagen?

e3 Nee.

Ik maak u wakker voor Ramadan.

e2 Zo sla je toch niet op een trommel?

Stomme zak!

e3 Eh... Vraag maar aan het dorpshoofd.

e1 Allah vervloeke die halve gare!

Jullie zijn allemaal gek geworden.

e2 Het is de heilige maand, verdomme.

e1 Mijn eerste dag als trommelaar verliep succesvol.

Ik ging slapen.

De dag erna:

e2 Wat kun je allemaal zingen?

e3 Halime de Slet is betrapt op de hooiberg.

e2 Nee, dat mag niet.

e3 Schitterende mooie roos.

Wat ben je toch broos.

e1+2 Nee.

e3 Populieren van Izmir?

e1+2 Nee.

ramadanlied

e1 *Merhaba merhaba O Ramadan*

Jij hebt ons allen goed welgedaan

Glorie daarom aan ons Almachtige

Duizendmaal in een adem O prachtige

e2 *Des hemels cherubijn*

Bepaalt ons welzijn

Wie in Ramadan weldoet

Zal baden in voorspoed

e3 *Lampionnen kwamen me tegemoet*

Van alles heb ik toen uitgebroed

Ik wachtte op mijn gevulde deeg

Toen ik zomaar döner kreeg

(...)

e3 Natuurlijk ben ik elke nacht ladderzat.

Zonder wijn geen trommelarij.

e2 Dan erop uit.

Het is een heilige taak.

e1 Maar ja.

e1+2+3 Ik ben ik.

e3 Zo ben ik gepromoveerd tot officiële trommelaar.

e1 Op een nacht was het pikkedonker.

Ik zag geen hand voor ogen.

e2 Zo loop ik in de haven.

Ik doe één stap te veel.

e1 Hatsiekadee.

e2 Plons zo in de zee.

e1 Ik omhels de trommel.

e2 Als ik loslaat, ga ik eraan.

e3 Ali... Ali... Ali.

e1 Roep ik aldoor.

e1+2 Woewww woewww woeww.

e2 De koude wind voel ik op mijn gezicht.

Ik dobber tussen de boten.

e3 Ali... Ali... Ali.

e1 Blijf ik roepen.

e3 Is daar iemand?

e1+2 Woewww woewww woeww.

e2 Het is nacht.

Een uur of drie.

e3 Ali... Ali... Ali...

e2 Ali komt uit zijn bed.

En kijkt naar de haven.

e1 Wie roept me?

e3 Hier ben ik.

In de zee.

Tussen twee boten.

e1 Wat is er gebeurd?

e3 Wat bedoel je, wat is er gebeurd?

Ben je blind of zo?

Ik ben in de zee gevallen.

e1 Je hebt weer gedronken, hè?

Zuipschuit.

En je bent in de zee gevallen.

e3 Haal me eruit man!

Ik vries hier dood

e1 Pak mijn hand.

e3 Ik ben niet gevallen.

De natuur liet me vallen.

e2 Ali hees mij op.

Gaf me droge kleding.

Toen ben ik weer gaan trommelen.

(E2 haalt de trommelaar naar het midden van het podium.

Improvisatie van de trommelaar.)

11 erol, myself and my loneliness

e1 Ik ben bang voor eenzaamheid.

Daarom probeer ik onder de mensen te zijn.

Ook al misbruiken sommige mensen mij.

Soms zien ze me als een paljas.

En spotten ze met me.

Een snotneus van tien.

Zegt doodleuk uit het niets:

e3 Wat zijn je oren groot.

Net Koning Midas.

e2 De grofheid.

Onbeschoftheid.

Zoveel opvoeding had 'ie.

Hoeveel heil kan dit land verwachten van zo'n kind?

Helemaal niets!

Want hij is tot op het bot verwend.

Verpest.

e3 Mijn grootmoeder was echt een Ottomaans wijf.

Tweemaal getrouwd.

Beide mannen verloren in oorlogen.

Een paleisvrouw.

Weet je wat ze altijd tegen me zei?

e1 Zilver zal nooit goud worden.

e3 Goud.

Goud.

Blijf rechtschapen.

Zelfs al beland je midden in de poel des verderfs.

Dan nog zullen ze je vinden en je op waarde schatten.

e2 Wil je een schoft worden?

Eén fout en jij bent een schoft.

En dat kun je nooit meer uitwissen.

e1 Blijf rechtschapen.

Als je een mens ziet die gevallen is,

help die dan.

e3 En dat is wat ik sindsdien heb gedaan.

Schoonheid.

Goedheid.

En respect.

Dat zijn onbetaalbare waarden.

Daar kun je niet aan tornen.

Maar soms slaat de eenzaamheid toe.

Dan kan een mens soms.

...

e2 's Avonds ga ik naar huis.

Samen met mijn eenzaamheid,

zit ik aan tafel.

e3 Kook mijn ei.

Maak cacik.

Bak mijn sardines.

Rasp mijn kaas.

Pel mijn garnalen.

Als ik ze heb.

Snij meloen.

Citroen op mijn zeewier.

Kappertjes op de salade.

Open mijn rakı.

Die heb ik altijd.

Sla er één achterover.

Kijk om mij heen.
Mijn bed is stevig.
Fijn matras.
Goede springveren.
Geen vrouw.
Ik kijk uit mijn raam.
En zie de burenen.
Hun zonen en dochters komen langs.
De man en de vrouw maken grappen.
Plezier.
Ik kijk.
Als ze mij zien,
heb ik het gevoel dat ze mijn schaamte zien.
Gelijk sluit ik de ramen en de gordijnen.
Als een schuldige.
Als een gevangene.

e1 *Zelfs met een nachtvlinder,
heb ik vriendschap gesloten.
Een nachtvlinder blijft maar één dag.
Drie dagen heb ik hem in leven gehouden.
Steeds vloog hij naar de hitte van de lamp.*

*Ik ving hem.
Hield zijn poten vast.
Bracht hem naar de lamp.
Hield 'm ervoor en zei:*

e2 *Lamp.*

*Elektrisch.
Hitte.
Tsssssss au au au.
Kijk.
Licht.
Heet, heet.
Dood.
Je gaat dood.
Jij blijft maar hiernaartoe vliegen.
Wat is hier?
Je gaat dood hier.*

e1 *Die nachtvlinder begreep het.*

*Geloof me.
Hij begreep het!
Trilde naar me toe:*

e2 *Ik wil oplossen.*

Ik wil vergaan.

Ik wil verdwijnen.

Ik heb mijn eitjes gelegd.

Ik heb gedaan wat ik moest doen.

Waarom hou je me tegen?

e1 *Ik bracht hem naar de waterkan.*

Legde 'm aan de rand.

Hij liep langs de rand.

Ik zag hem denken:

e2 *Ik ben nu tevreden met mijn leven.*

Prrrrrrrr.

e1 *En weer gaat 'ie naar die lamp.*

Hup, ving ik 'm weer.

Hij houdt van de warmte.

Het licht trekt hem aan.

Ik snee een stuk van de gordijntule.

Drapeerde 'm om de lamp.

Mijn ogen zagen het niet.

Er zat een gat in de tule.

e2 *Prrrrrrrr.*

Hij vloog door het gat.

Zijn vleugels vlogen in brand.

Ik werd zo verdrietig.

Kuttenkop!

e3 Wat zegt de mens?

In het heelal ben ik heilig.

Oké. Ik ben heilig.

Ik heb gevoel.

Ik ben intelligent.

Ik heb smaak.

Om te beginnen heb ik verstand.

Verstand.

Wij leven in zo'n samenleving.

En dan kijk ik om mij heen.

e1 Een plant.

e3 Zelfs een plant onder de zeebodem is verstandiger...

e1 en sympathieker

e3 ...dan de huidige mens.

e2 Een vis.

e1 Zoals een vis voer zoekt.

Zo zoekt de mens zijn brood.

e3 Maar de mens doet dat moordend.
e2 Geen ander schepsel in het heelal,
is zo verwoestend als de mens.
e1 Sinds mensenheugenis,
wordt de wereld vervuild.
e3 Er zijn duizenden vissen.
e1+2 Duizenden.
e3 Duizenden slangen.
e1+2 Duizenden.
e3 Duizenden duizendpoten.
e1+2 Duizenden.
e3 De één eet de ander.
Maar er is een evenwicht.
e1 Zij verstoren de natuur niet.
e2 Als een slang hier langs zou komen,
e1+2+3 doden we 'm meteen.
e1 Een slang zal jou nooit bijten,
zolang je niet op hem trapt.
e3 Er is hier in Karaburun een valk.
Een zeldzaam mooie valk.
e2 Met een heel scherpe snavel.

e1 Duikt met honderdtachtig kilometer per uur naar
beneden.

e1+2+3 Zo elegant!

e2 De Arabische Sjeiks betalen er een fortuin voor!

e3 Een valk van hier hè?

Met een prachtige rode kop.

e1 En wat blijkt hij te doen?

e2+3 Ach, ach, ach...

e1 Hij steelt kippen!

e2+3 Ach, ach, ach...

e1 De vos!

De roodstaartige vos.

Met zijn lieflijke snoet.

e3 Je kan 'm niet eten.

e2 Je kan 'm niet bakken.

e3 Niet grillen.

e2 Niet stoven.

e3 Geeft geen melk.

e1 En wat blijkt hij te doen?

e2+3 Ach, ach, ach...

e1 Hij steelt kippen!

e2+3 Ach, ach, ach...

e2 De dorpingen schieten 'm dood.

e1 Waarom schiet je 'm dood?

Waarom?

12 storm

e2 Langzaam herstel ik.

De schone lucht van Karaburun

doet mij goed.

Ik heb een boot.

En kan weer varen.

Soms vis ik alleen.

Soms met toeristen.

Een keer kwam er een rijke handelaar met een aantal vrienden.

e3 Erol, wil je ons naar de zee brengen?

e2 Natuurlijk, meneer.

e1 Breng ons naar de plek waar wij heen willen.

e2 De grote schepen hebben alles leeggevist, meneer.

Geen vis daar.

e3 Wat het ook kost, breng ons daar!

e2 Maar er is daar geen vis.

e1 Nee, we willen naar daar.

e2 Met zijn zessen voeren we uit.

Na 5 uur varen zagen we de kust van Samos.

We wierpen de hengels uit.

e3 Niets.

e1 Niets.

e3 Vadertje, wilt u ons brengen waar de vis is.

e2 Ik bracht hen naar de beste plek.

In een mum van tijd vingen ze kilo's vis.

Iedereen blij.

e2 Het werd schemerig.

Vanaf de kust van Izmir voelde ik ineens vocht op mijn wang.

De onrust bekwam me.

De storm is op komst.

Als je daarin terechtkomt,

ga je geheid onrein naar het hiernamaals.

Als de storm begint, dan weet de vis niet wat hem overkomt.

En niet alleen de vissen.

Het is onmogelijk om land te bereiken.

Dronken als de mannen zijn,

voelen ze het gevaar niet.

En maar lachen en maar drinken
en maar eten.
Ik startte de motor.
Ik dacht:
We gaan dood.
Wat kan mij jullie geld schelen.
Jullie kennen de zee niet.
Oké. Luister goed:
Hier, reddingsvesten.
Hoofd ten allen tijde beneden houden.
Niet opkijken.
Maar vooral nooit naar de zee kijken.
Als ik iemand hoor jammeren:
Ik ben bang.
We gaan ten onder.
We zinken.
Die hak ik zijn hoofd eraf.
En ik schop 'm in de zee.
Ik heb geen reddingsvest.
Straks begint de storm.
Zoiets heb je nog nooit meegemaakt.
Als mij iets overkomt.

Ga de baaien niet in.

Als een golf je nadert,
dan moet je haaks varen.

De storm besprong ons vanuit het oosten.
Maar we kwamen niet aan.
Golven van 6, 7, 10 meter.
Iedereen begon met een schietgebed.

e3 *Als u op zee zinkt:*

*Vindt dan een stuk hout.
En klampt u zich eraan vast.
Geen hout?
Dan moet u zwemmen!
U zwemt.
Maar hoe lang?
5 uur!
Na 5 uur zult u moe worden.
Uw bewegingen zullen vertragen.*

*Als u in de winter zinkt:
Begin dan met bidden.
Want binnen tien minuten
zult u doodvriezen.
In de zomer begint uw lichaam,
na een tijdje zwaarder te worden.
Zoals een spons die water opneemt.
Gelijk erna zult kramp krijgen.
Wat te doen bij kramp:
Trek een haar uit uw neus.
Uw oor.
Of uit uw nek.
Dat dient als een schokeffect.
U zult zien dat u daarna nog makkelijk vijf uur door kunt
zwemmen.
Gaandeweg zult u merken,
dat uw hart langzamer gaat kloppen.
Dat is het teken,
dat de vermoeidheid uw hart heeft bereikt.
Wat te doen nu?
Op uw rug liggen!
Pak uw benen bij de knieën.*

*En breng ze naar uw buik.
Houdt wel uw hoofd boven water.
Zo kunt u een poosje rusten.
Mits u niet in slaap valt en verzuipt!
Geen opwinding.
Geen nervositeit.
Geen zenuwen.
Geen paniek.
In die kalme rust,
moet u uzelf moed inspreken.
Uw moraal hoog houden.
Uw hoge moraal zal tussen uw hart
en brein heen en weer gaan.
Want als u uw hoop en moed verliest,
dan zult u verdrinken.*

e2 Na een gevecht dat eeuwig leek te duren,
bereikten we de haven.

Eenmaal aan land:

e1 We betalen niet!

Klootzak, noem jij jezelf schipper?

Heb jij soms je vaarbewijs bij de slager gehaald?

We hadden dood kunnen gaan!

e3 Stil!

We hebben onze levens aan hem te danken.

e2 Zei een van de mannen.

Beschaamd betaalde ieder zijn deel.

En weg waren ze.

Een paar dagen later,

stonden ze weer voor mijn neus.

e1 Vadertje.

Breng ons weer daar.

e2 Nee.

e3 We betalen u het dubbele.

e2 Voor geen miljoen.

Nog geen meter breng ik jullie.

Niet alles is te koop, beste vriend.

13 brief aan een vriend

e3 Beste vriend.

Hierbij beëindig ik onze vriendschap.

Dit is mijn laatste brief.

Vroeger deelden wij ons brood.

Vroeger aten we de köfte samen.

Broederlijk.

e2 Nu zeg je: eet geen köfte.

Haal goedkope kaas.

Haal goedkope olijfolie.

Haal goedkoop vlees.

e1 En wie moet dat allemaal halen?

Ik, je knecht.

Dan breekt er iets in mij.

Maar als het op woorden aankomt:

e3 Vadertje.

e1 Oudje.

e2 Opaatje.

e1 Ik kan je niet missen.

Wat moet ik zonder jou.
Woorden, woorden, woorden.
Allemaal lege luchtballonnen.

e3 Beste vriend.

Een woord kwetst.
Soms kwetst een blik.
Het doodt de vriendschap.

e2 Geld verandert het karakter van een mens.

Beste vriend.
We waren kameraden.
We waren vrienden.
Soms was jij mijn zoon.
Soms ik jouw vader.

e1 Beste vriend.

Geld verandert het karakter van een mens.
Je bent veranderd.
Ik was je compagnon.
Nu je knecht.
Ik was je vriend.

Nu je loopjongen.

e3 Ja, mijn huis is vervallen.

Ja, mijn bed is krakkemikkig.

Ja, mijn boot is een wrak.

Ja, ik ben oud en gammel.

Ik ben gewend om vrij te leven.

e2 Je kwetst me met je woorden.

Terwijl ik voor niks voor je werk.

Terwijl ik je rijk wil maken,

behandel jij mij als een parasiet.

Dat verdien ik niet.

e1 Met mijn charmes.

Met mijn vlotte babbel.

Geef ik vreugde en sfeer aan je eethuis.

Als je dan zegt: wie ben jij dan wel?

Dan eindigt alles.

Beste vriend.

14 met toeristen 'praten'

e1+2+3 Belfast.

Yeah Belfast.

Heppie daar ook Patata patata?

Hahaha.

You fat.

Matmazel. Matmazel. Beautiful!

Sssslusssst.

Ira. Ira. Ira!

O. Ira!

Gun?

A lot of gun!

Iraaa.

Prison.

Hapis.

England bad.

Tuuu kaput.

Very good.

England old history.

Shakespeare 1500.
Shakespeare big writer.
Oh yeah Shakespeare.
Talya. Italia.
O Italia.
Teatro very good.
Bellissimo.
England teatro no.
Kaput.

e3 Bleek dat ik er het meest vanaf wist.

Over de geschiedenis van Engeland en Shakespeare.

e2 Koopman van Venetië.

Liefde.

Passie.

Wraak.

Verlangen.

Woordspelletjes precies op de juiste plek.

e1 Mijn favoriet is Hamlet.

Derde deel of tweede doek.

Komen die Hertogsjonkies uit Frankrijk.

Zijn jeugdvrienden.

Onder invloed van de oom.

e3 En die Hamlet deed toch alsof 'ie gek was.

De oom roept die Hertogsjonkies,

om erachter te komen of Hamlet bij zijn verstand is.

Of niet.

e2 Ach, wat een mooie klanken komen er uit uw fluit.

Zegt een fluitist tegen Shakespeare.

Ja, dat wel. Zegt Shakespeare.

e1 Maar de klanken binnenin mij kunt u nooit onthullen.

Ik kan wel mooi fluitspelen.

Maar mijn diepste muziek

zult u nooit horen.

En stuurt ze weg.

e3 Intussen heeft de vader van het meisje

zich achter het doek verstoep.

e1 Hij heeft zijn dochter gestuurd,

- om de bedoelingen
van Shakespeare te achterhalen.
- e3 Maar het doek beweegt.
- e2 Shakespeare trekt zijn mes.
- e1 Verraad, schreeuwt 'ie!
Verraad!
- e3 Ach.
Verraad ontwakend uit
dwaze moordenaarsslaap.
Laat zien.
- e2 Laat zien.
- e1 Wiens laaghartig verlangen huist er
achter het doek?
- e2 Steekt zijn zwaard in het doek.
- e1 Het doek valt naar beneden.
- e2 Wat zien ze?
Vader van het meisje.
- e1 Het meisje sterft van verdriet.
- e2 Wat was haar naam?
- e3 Ophelia.
- e2 Ophelia?
- e3 Ja. Ophelia.

e1 Mooi meisje.

e2 Shakespe...

e3 Hamlet.

e2 Hamlet wordt verbannen naar Engeland.

e1 There is something rotten in the state of Denmark.

e2 Hij komt terug uit ballingschap.

Ziet dat de doodgravers bezig zijn met haar graf.

e1 Een doodshoofd.

e3 To be or not to be?

Dat is de vraag.

e2 Man, man.

Wat een gedicht.

Niet te bevatten.

Aan elke kleine zin kun je hele boekdelen wijden.

15 madam may i kiss
your hand

e1 Op een dag,

vaar ik met een Engelse dame de zee op.

Ze was dronken en zocht gezelschap.

e3 Hello madam, may I kiss your hand?

Madam may I kiss your hand

Your pale hand in the white sand

Kiss you with my ever-thirsty mouth

So you can forget your gone youth

Madam may I kiss your hand

Your pale hand in the white sand

Madam may I kiss your hand

Your pale hand in the white sand

e3 You rub your leg against my leg

your body towards mine like a cleg
Electrifying my every part how nice
Come to live energetically my device

Madam I am in this village very lonely
My soul is very thirsty my body horny
Madam I am in this village very lonely
My soul is very thirsty my body horny

You come to my boat then I put it in you
You boil over like hot milk whoo woo woo
Out of nothing you shout:

e2 – but I love Landrew!

I think: who the hell is Landrew, which Mandrew

Madam I am in this village very lonely
My soul is very thirsty my body horny
Madam I am in this village very lonely
My soul is very thirsty my body horny

e2 To make him jealous I went in your boat

e1 Couldn't you find someone else you stupid goat

You say:
e2 because I didn't pass the custard
He left me today the bloody bastard

Madam may I kiss your hand
Your pale hand in the white sand
Madam may I kiss your hand
Your pale hand in the white sand

epiloog

de zee is mijn leven

e1 Ik kijk naar de zee.

De golven komen strelend aan.

Ze slaan ziedend op de kust.

Breken in razernij.

Schuim achterlatend.

e3 Steeds opnieuw komen de golven.

Niet één is hetzelfde.

Maar altijd schuim achterlatend.

e2 Dan zeg ik tegen mijzelf:

Man, zeg ik. Man.

Ook ik ben uit mijn moeders schoot gekomen.

Ben ik er ziedend uitgekomen?

Of eerzaam?

Zoals een golf op de kust.

Was ik er maar nooit uitgekomen.

Zelfs de golven benijd ik.

Een golf laat altijd schuim achter.
e2 Maar wat laat ik achter?
e1 Maar wat laat ik achter?

e3 Een boom zonder vrucht is geen boom.
Grootste rijkdom voor een mens?
Dat zijn kinderen.
Mij is het niet gelukt.
Oftewel, ik zag geen kans.

e1 Mijn leven is voorbij gegaan met schooierij.
Zwerverij.
Als een rollende steen.
Opgeofferd voor mijn familie.
Aan die en die en die en die.

En dan hier.
En dan daar.
Dan weer her.
Dan weer der.

Aan land werd ik geleefd.
Op zee leefde ik.

e2 Ik kan de zee niet loslaten.

Maar zij is mij aan het loslaten.

e3 Zee.

Zee.

Zee.

De Mus ging bij Toneelgroep Rast in première
op 26 april 2012 op Podium Mozaïek in Amsterdam

e 1 Murat Toker
e 2 Sinan Cihangir
e 3 Ergun Şimşek

Klarinet: Ramazan Sesler

Percussie: Selahattin Koçan

Concept: Eric De Volder & Şaban Ol

Regie: Şaban Ol

Muziek: Selim Doğru

Vormgeving: Bülent Evren

Lichtontwerp: Dirk Blom

www.rast.nl

Dit toneelstuk is gebaseerd op het echte levensverhaal van Erol Serçe. Hij is 83 jaar en leeft nog altijd in Karaburun, Izmir.

Met speciale dank aan Ergun Şimşek voor zijn dramaturgische bijdragen

Şaban Ol (1962, Aksaray, Turkije) is theaterregisseur, toneelschrijver, vertaler en dichter. Hij studeerde in 1989 af aan de Theaterschool in Amsterdam. Zijn tekst *Kakkerlakken* toerde met toneelgroep Ceremonia onder regie van Eric De Volder door België. Met De Volder werkte hij regelmatig samen, evenals met de Vlaamse toneelschrijver Paul Pourveur. Samen met Celil Toksöz en Gert de Boer richtte hij in 2000 Theater Rast op. Sinds 2005 zijn zij het huisgezelschap van Podium Mozaïek in Amsterdam West.

Toneelwerk

De Mus – 2012

Moeder Blues – 2011

Eleni & Roos – 2010

De Terugkeer van Olbyses – 2009

De Kus van de Roos – 2004

De Afrekening – 2001

Wespennest – 2000

Kakkerlakken – 1996

